

צאצאיו

שני בנים ושלוש בנות היו לר' מרדכי' לי. אשתו הראשונה ילדה לו את בנו הבכור, ר' אשר, ושלוש בנות. ר' אשר היה "רב מטעם" בעיירה דרוהיטשין הסמוכה לפינסק. הוא עם משפחתו נספו ע"י הנאצים הארורים.

בתו שרה נישאה לרב ר' אברהם יעקב ברוך ששימש בהוראה בעיר ביטן. הוא היה טיפוס מיוחד במינו. הוא לא עשה את הרבנות קרדום לחפור בה, אלא התפרנס מזגנות. ובה בשעה היה גם עסקן ציוני. בשנת 1913 שבק חיים לכל חי. הוא השאיר כ"י בשם "חידושי יעקב", חידושים בגפ"ת.

אשתו, בניו ובנותיו היגרו לאמריקה והתיישבו בדיטרויט. בת אחת נשארה בוויילנא. היא אשתו של הביאוגרף הידוע חייקל לונסקי, מי שהיה הספרן של הספרייה ע"ש שטרשון בוויילנא. גם הוא ומשפחתו נספו (ה"ד 1)².

בתו עכסה נישאה לרב ר' אליהו דוד אפשטיין, בנו של הרב ר' צבי חיים. הוא היה סוחר נכבד בעיירה באקשט, פלך ווילנא. להם היו חמשה בנים, ואחד מהם הוא הרב הגאון ר' יעקב. הרב ר' יעקב אפשטיין נתחנך בישיבה "כנסת ישראל" בסלובודקה. ושם קבל תורה מדודו ר' משה מרדכי אפשטיין. הוא למד גם בישיבת סלוצק מפי הגאון ר' איסר זלמן מלצר. הוא היה גדול בתורה, כחו היה יפה כמחדש, נואם מצוין, בעל מדות תרומיות וחביב על הצבור. הוא שימש ברבנות בעיירה שובט שבלטביה. בימי השואה נספה עם רעייתו ועם ששת בניו³.

בתו טויבה נישאה לרב ר' יהודה בורשטיין, בן הרב מטרב. הוא שימש ברבנות בעיירה גודליעווא, פלך סובלק. הם היגרו

¹ עיין א. ליטחין "ידישע נשמות", כרך ב', ניו-יורק, 1916; "פנקס ביטען", עמ' 77. בואנאס-אירעס. תשי"ד.

² עיין ישראל קלוזנר, חייקל לונסקי הי"ד, "רשומות", ב' (ס"ח), עמ' 60—61, ת"א, תש"ו.

³ עיין "יהדות לטביה", עמ' 404, ת"א, תשי"ג.

לאמריקה והתיישבו בחוליוק, במדינת מסצ'וסטס. שם פתחו להם חנות, וממנה התפרנסו. הם השאירו אחריהם בנים ובנות. בן-הזקונים של ר' מרדכי'לי הוא ר' שמואל יהושע, המכונה זיידל, מאשתו השניה, מלכה. הוא היה ת"ח גדול, חו"צ ועסקן צבורי בסלונים, ולא השתמש באיצטלא דרבנן, אלא שלח את ידו בפרקמטיא. הוא חיבר את ההספד על אביו זצ"ל, „אבל עם“, שנתמזגו בו תורה וחכמה במקום אחד. גם הוא ומשפחתו הושמדו. ה' יקום את דמיהם!

רכושו הרוחני

רכושו הרוחני בעין של ר' מרדכי'לי אינו גדול ביותר, רק ספר אחד משלו נדפס, ורובי תורותיו בהלכה ושו"ת למאות נשארו בכ"י¹, וביניהם חבור רב הכמות והאיכות על שו"ע חושן-משפט, וחיבור גדול על סדר קדשים². וטעם הדבר: ר' מרדכי'לי לא רצה לפרסם את דבריו. וכאשר חזקו עליו דברי ידידיו שימסור להם את חילוקיו ופילפוליו, שדרש בכמה הזדמנויות, לשם הדפסה, השתוממו לשמוע מפיו כי מעולם לא רשם את דבריו, וכי יצאו מפיו תוך כדי דיבור³. כח זכרוננו היה מפליא, וידע על-פה את שני התלמודים ואת הספרות הרבנית הרחבה. ופעם אחת, בסעודת פורים, קרא לפני המסובים את כל „פסקי תוספות“ שבש"ס על-פה⁴.

בכלל, לא אהב ר' מרדכי'לי את הפילפול לשם פילפול. הוא העדיף את הפשטות ודרך ההגיון, ומשנתו היתה קב ונקי. בכל זאת לא מנע את עצמו גם מדרך הפילפול. עוד בנעוריו חיבר ספר עפ"י השיטה הזאת וקראו „עלה חבצלת“ (מכאן שם משפחתו גם רוזנבלט). כפי הנראה, הפילפולים הללו לא הניחו את דעתו ודן את הכ"י לגניזה. ר' מרדכי'לי דימה את ההדרנים המפולפלים לשמלת חופה עשויה מחומר דק. אבל אין מביטים על טיב החומר, כי השמלה הזאת אינה עשויה כדי ללכשה

¹ עיין „אבל עם“, עמ' 36.

² עיין ה. לונסקי „תולדות הגאון מרדכי וייצעל“, עמ' 15.

³ עיין „הדרת מרדכי“, דברים אחדים מהמו"ל, עמ' 10.

⁴ עיין „אבל עם“, עמ' 37.